

ÎNVĂȚĂMÂNTUL ÎN SATUL ROMÂNESC DIN CÂMPIA BUZĂULUI ÎN TIMPUL REGIMULUI COMUNIST

Miu GHEORGHE*

EDUCATION IN THE ROMANIAN VILLAGE FROM THE BUZAU PLAIN IN THE TIME OF THE COMUNIST REGIME

(Abstract)

The issue of this article concerns education in the villages of Buzau Plain, from Soviet to the end of the communist regime, part of a larger study of the Romanian village under communist experiment.

Entitled "Education in the Romanian Village in the Buzau Plain during the Communist Regime", the article is structured in three parts: the premises of the communist experiment - Sovietization of rural education and the collectivization of villages in the Buzau Plain (1948-1962); the school from the villages of Buzau Plain from Sovietisation to a return to the traditions of the Romanian education (1962-1978); the return to socialist realism - cultural revolution and excessive ideology in the rural schools of the Buzau plain (1978-1989). The school network analyzed within this research includes educational units within the three rural communes of Buzau, Pogoanele, Padina, and Smeeni, where the first schools functioned in the nineteenth century.

The Communist experiment on the Romanian education from 1962-1989, having as its starting point the Sovietization of the years 1948-1962, has so far reverberated to the state of the educational system and the Romanian society. The study of the archives of the rural schools in the Buzau plain reveals the extent of the cultural offensive of the communist regime, directed against the traditional Romanian village, aimed at transforming the school into a propaganda and ideology vector in the Romanian society.

Keywords: *the history of education, cultural revolution, sovietization/communization, ideological/propaganda, rural schools, the Romanian village from Buzau Plain during the Communist Regime.*

Problematica acestui articol are în vedere învățământul din satele Câmpiei Buzăului, de la sovietizare până la sfârșitul regimului comunist, parte a unui studiu mai larg despre satul românesc supus experimentului comunist.

Intitulat „Învățământul în satul românesc din Câmpia Buzăului în timpul regimului comunist”, articolul este structurat în trei părți: premisele experimentului comunist-sovietizarea învățământului rural din Câmpia Buzăului (1948-1962), școala

* Prof. drd., Școala Gimnazială nr.1 Padina, județul Buzău.

din satele Câmpiei Buzăului de la sovietizare la o reîntoarcere relativă la tradițiile învățământului românesc (1962-1978), revenirea la „realismul socialist”/„revoluție culturală” și ideologizare excesivă în școlile sătești din Câmpia Buzăului (1978-1989). Această temă de cercetare se raportează la trei localități rurale din Câmpia Buzăului, Padina, Smeeni și Pogoanele¹, în prezent aceste comune fiind încadrate administrativ în județul Buzău.

Din punct de vedere geografic, zona la care ne referim se află la întâlnirea Câmpiei Buzău-Călmățui cu Câmpia Bărăganului de mijloc, incluzând circa 20 de sate cu centrul administrativ de plasă, ulterior raional, la Pogoanele. Principala cale de comunicație care leagă localitățile Padina-Pogoanele-Smeeni este D.N. 2C, cu acces către E 85, direcția Buzău-Urziceni.

Rețeaua școlară analizată în cadrul acestei cercetări include unități de învățământ de pe raza a trei comune rurale din Câmpia Buzăului, Pogoanele, Padina și Smeeni, unde primele școli au funcționat încă din secolul al XIX-lea. Școala din Pogoanele datează din anul 1855, de altfel satul fiind înființat în 1852, însă având ulterior o dezvoltare demografică impresionantă, devenind centru de plasă în perioadă interbelică și centru raional la începutul perioadei comuniste². La Padina, vechea biserică Sf. Nicolae, sfințită la 13 septembrie 1835, a servit din toamna aceluiași an și ca lăcaș de învățatură, în tinda acestei biserici, prin grija postelnicului Costache Vernescu, funcționând prima școală, menționată și de Fr. Damé în lucrarea „Recensământul copiilor de vârstă școlară din comunele rurale”, apărută la București în 1894³. În satul Smeeni, școala a început să funcționeze începând cu anul 1864, însă primii învățători sunt atestați încă din 1838⁴.

Referitor la stadiul cunoașterii în domeniul istoriei învățământului rural din Câmpia Buzăului în perioada 1948-1989, o să fac o referire succintă la analize și studii pe tema învățământului românesc din perioada comunistă, la nivel național, județean și local, luând în atenție lucrări generale, articole, disertații, enciclopedii, monografiile de comune, dar și literatura propagandistică a timpului.

Despre experimentul comunist asupra învățământului românesc din perioada 1948-1989 s-a scris relativ puțin la nivel național, necesitând un atent studiu de arhivă, pentru a disemina și identifica corect trăsăturile acestei perioade. Conform istoricului Dinu Giurescu, autor al unei disertații despre învățământul din perioada 1948-1989, experimentul comunist în sistemul educațional românesc a cunoscut trei etape: sovietizarea și revoluția culturală (1948-1962), desovietizarea și reîntoarcerea formală la tradițiile învățământului românesc (1962-1978), revenirea la revoluția culturală și ideologizarea excesivă (1978-1989)⁵. Reforma din 1948⁶ a destructurat învățământul românesc, promovând modelul sovietic și inițiind o serie de experimente succesive asupra sistemului de educație din România. După 1968 a urmat o revenire relativă la tradiția învățământului românesc, iar după 1978 s-a insistat pe

¹ De menționat că localitatea Pogoanele a căpătat statutul de oraș în anul 1989.

² Nicolescu, Simache, 2009: 113.

³ Miu, 2007: 175.

⁴ Nicolescu, Mateescu, 2009: 112.

⁵ Giurescu, Dinu (2001) „Învățământul în România între anii 1948-1989...”, 2001: 4.

⁶ Dobos, Danut, Reforma învățământului: Decretul 175/1948, AT, nr. 3/1995, p. 200-209.

folosirea sistemului de educație pentru a pregăti cadre calificate economiei centralizate comuniste, seria schimbărilor și reformelor educației continuând și astăzi în cadrul unui sistem puternic zdruncinat de comunism⁷. „Raportul final” redactat în 2007 de Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România argumentează faptul că, după 1948, educația a devenit un instrument de propagandă al regimului comunist, după modelul sovietic, propaganda fiind componenta principală a culturii noi socialiste. Experimentul comunist în domeniul educației viza formarea omului nou și promovarea unei atitudini comuniste față de muncă. După modelul sovietic al pedagogiei lui Anton S. Makarenko, actul de predare al disciplinelor de studiu trebuia îmbinat cu propaganda și îndoctrinarea⁸.

La nivel județean, despre învățământul buzoian s-a mai scris sub formă enciclopedică, însă fără a se realiza o sinteză asupra evoluției educației buzoiene sub impactul ideologiilor politice. Prezentând personalități și evenimente, profesorul Stoica Relu a întocmit o enciclopedie intitulată „Istoria învățământului buzoian”, în care prezintă „o istorie de date – evenimente care marchează realizări notabile în domeniul educației, școlii și gândirii pedagogice pe plaiurile buzoiene”⁹. Pe aceeași linie enciclopedică, referiri la învățământul buzoian întâlnim și în lucrarea „Buzău – mică enciclopedie istorică”, editată de Muzeul Județean Buzău.

La nivel local, avem mai multe monografii referitoare la satele din Câmpia Buzăului, care cuprind și capitole despre școlile rurale din zonă, numai că păcătuiesc prin prudență excesivă și discurs istoric marcat de o „tăcere politizată”, pe un fond de „tăcere socială”¹⁰. Printre acestea se numără lucrările: „Smeeni – perla Bărăganului”, „Căldărăști (Trandafir). Satul Moromeților lui Marin Preda”, „Pogoanele – orașul din Câmpia Buzăului” și „Padina – cinci secole de istorie”.

Literatura propagandistică a regimului comunist este extrem de activă în a oferi versiunea oficială asupra stării învățământului în anii 1948-1989. Cărți precum „Materiale pentru cursurile serale de partid de la sate”, vorbesc de la sine despre politizarea educației în mediul rural în perioada de început a regimului comunist¹¹. În ultima fază a comunismului românesc, publicațiile și broșurile propagandistice, precum cea referitoare la „Legea educației și învățământului nr.28/1978”, adoptată de Marea Adunare Națională a R.S.R. la 21 decembrie 1978, consfințeau faptul că obiectivele învățământului românesc erau incluse în „Programul P.C.R. de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României către comunism”¹².

Principalele ipoteze ale acestei cercetări asupra învățământului rural din Câmpia Buzăului pornesc de la următoarele afirmații: regimul comunist a folosit școala din mediul rural ca instrument al „revoluției culturale”, școala a fost ideologizată și supusă controlului partidului comunist, regimul comunist a promovat discriminarea politică și socială în învățământ, scopul școlii în comunism a fost transformarea elevilor în „comuniști adevărați”, școala a fost transformată într-un mijloc „pentru

⁷ Giurescu, Dinu (2001) „Învățământul în România între anii 1948-1989...”, 2001: 25.

⁸ Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România-Raport final, 2007: 293-294.

⁹ Stoica, 2005: 3.

¹⁰ Glingman, Verdery, 2015: 449.

¹¹ *Materiale...*, 1951: 1.

¹² Buletinul oficial al RSR, nr.113, 26 dec.1978.

asigurarea elevilor cu cunoștințele și deprinderile necesare pentru muncă”, nivelul educațional a crescut în perioada comunistă, învățământul a cunoscut și aspecte pozitive și de modernizare ale infrastructurii școlare. Vom răspunde, de asemenea, și unor întrebări care se pun cu referire la evoluția învățământului rural din Câmpia Buzăului în perioada comunistă și care extind sistematic dimensiunile acestei cercetări.

Pentru realizarea acestei cercetări am folosit izvoare inedite provenite din arhive și baze de istorie orală. Printre arhivele cercetate se numără: ANIC-filiala județeană Buzău, arhiva Inspectoratului Școlar Județean Buzău, arhive de primărie, arhivele școlilor rurale Smeeni, Pogoanele și Padina din județul Buzău, caietele statistice de la Direcția Județeană de Statistică Buzău.

1. Premisele experimentului comunist – sovietizarea învățământului rural și colectivizarea satelor din Câmpia Buzăului (1948-1962)

Pentru o analiză obiectivă asupra experimentului comunist în domeniul educației în mediul sătesc din regiunea istorico-geografică aflată în atenția cercetării de față, trebuie pornit de la originile fenomenului, ori în acest caz începutul este marcat de sovietizarea învățământului rural și colectivizarea satelor din Câmpia Buzăului (1948-1962).

Sovietizarea învățământului românesc debutează odată cu reforma din 1948. Decretul nr.175 pentru reforma învățământului a fost publicat pe 3 august 1948, fiind emis de Prezidiul Marii Adunări Naționale a R.P.R. Principiile acestei legi vizau: „înlăturarea neștiinței de carte, democratizarea învățământului”, pregătirea de specialiști etc. Prin această reformă a fost promovată o politică educațională bazată pe manuale unice, cele mai multe traduse din limba rusă. Tradiția învățământului românesc a fost eliminată, sistemul de notare a fost înlocuit cu cel rusesc, denumirea școlilor, modificări ale curriculum-ului¹³ etc. Reforma învățământului din 1948 a avut drept obiectiv politizarea sistemului de educație din România, epurarea corpului profesoral și constituirea unei categorii de cadre care să aplice politica partidului, școala reprezentând o componentă esențială în pregătirea cadrelor necesare construirii socialismului. Conform viziunii leniniste, elevii trebuiau să devină o generație de comuniști, copiii urmând să fie educați de mici în spiritul învățaturii partidului comunist¹⁴.

Nu numai învățământul cunoștea modificări de substanță după 1948, dar și administrația era sovietizată. Din punct de vedere administrativ, zona la care se raportează această cercetare, Câmpia Buzăului, cu cele trei localități semnificative, Pogoanele, Smeeni și Padina, a cunoscut reorganizări teritoriale succesive după modelul sovietic. În aprilie 1949 se desființează județele și plasele, iar România este organizată administrativ în regiuni și raioane, 28 de regiuni, între care Ploiești și Buzău. În anii 1950-1952 numărul regiunilor se reduce la 18, satele din Câmpia Buzăului intrând în componența regiunii Ploiești¹⁵. Din anul 1957, comuna Smeeni și satele adiacente, Albești, Bălaia, Sălcioara au trecut la raionul Buzău, conform

¹³ Giurescu, Dinu (2001) „Învățământul în România între anii 1948-1989...”, 2001: 4-11.

¹⁴ Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România-Raport final, 2007: 290-291.

¹⁵ Nicolescu, Mateescu, 2012:208.

HCM nr.139/ 1957. Celelalte localități de câmpie, Padina și Pogoanele au rămas în componența raionului Pogoanele.

Rețeaua școlară din perioada 1948-1962 cuprinde în satele Câmpiei Buzăului unități de învățământ diverse, de la școli elementare, la gimnaziile și școli profesionale agricole, acestea fiind redenumite după modelul sovietic. În martie 1948, în Pogoanele funcționau următoarele unități de învățământ: Gimnaziul unic mixt, Școala elementară nr. 1, Școala elementară nr.2 și Școala elementară nr.3¹⁶ și două grădinițe. La acestea se adaugă unitățile școlare de pe raza comunei Căldărăști, încorporată apoi în Pogoanele, o școală elementară și o grădiniță. Pe raza comunei Smeeni existau în anul 1949 școli precum: Școala elementară Smeeni, Școala elementară Sălcioara, Școala elementară Moisica, Școala elementară Bălaia. La acestea se adaugă unități școlare situate pe teritoriul comunei Udați, ulterior inclusă în Smeeni, precum cele menționate în 1950: Școala elementară Udați, Școala elementară Udați Noi, Școala elementară Călțuna, Școala elementară Lucieni, Școala elementară Albești. Rețeaua școlară din Padina era constituită în 1949 din două școli elementare de băieți, două școli elementare de fete și alte școli elementare la Satu-Nou și Juguri¹⁷.

Tabelul nr. 1: Rețeaua școlară din satele Câmpiei Buzăului în perioada 1948-1989

Anul școlar	1955/ 1956	1959/ 1960	1960/ 1961	1961/ 1962	1962/ 1963	1968/ 1969	1974/ 1975	1978/ 1979	1985/ 1986	1988/ 1989
Comuna Pogoanele¹⁸										
Învățământ preșcolar										
Grădinițe de copii	2	2	3	3	3	4	4	4	4	4
Învățământ de cultură generală										
Școli/total	4	3	3	3	3	5	4	5	5	5
Școli de 4 ani	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2
Școli de 7 ani/ 8 ani	2	1	-	-	-	2	2	2	2	2
Școli de 11 ani/ Licee	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1
Învățământ profesional										
Școli profesionale	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Comuna Padina¹⁹										
Învățământ preșcolar										
Grădinițe de copii	1	1	2	2	2	3	3	3	2	2
Învățământ de cultură generală										
Școli/total	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2
Școli de 4 ani	2	2	2	2	2	1	1	1	-	-
Școli de 7 ani/ 8 ani	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1
Școli de 11 ani/ Licee	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1
Învățământ profesional										
Școli profesionale	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹⁶ Nicolescu, Simache, 2009, 147.

¹⁷ Stoica, 2005: 113.

¹⁸ D.J.S. Buzău, Caietul statistic al comunei Pogoanele (1967): 62.

¹⁹ D.J.S. Buzău, Pașaportul statistic al comunei Padina (1959-1965) : 31; Caietul statistic al comunei Padina (1967): 62; Caietul statistic al comunei Padina (1977): 163; Caietul statistic al comunei Padina (1987): 62.

Anul școlar	1955/ 1956	1959/ 1960	1960/ 1961	1961/ 1962	1962/ 1963	1968/ 1969	1974/ 1975	1978/ 1979	1985/ 1986	1988/ 1989
Comuna Smeeni²⁰										
Învățământ preșcolar										
Grădinițe de copii	1	1	2	2	2	5	7	5	6	6
Învățământ de cultură generală										
Școli/total	4	4	4	4	4	9	9	9	9	9
Școli de 4 ani	3	3	3	3	3	5	5	5	5	5
Școli de 7 ani/8 ani	1	1	1	1	1	4	4	4	4	4
Școli de 11 ani/ Licee	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1
Învățământ profesional										
Școli profesionale	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1

Nivelul infrastructurii școlare, starea școlilor la începutul instaurării regimului comunist în zonă și în prima fază a acestuia (1948-1962) constituie un subiect de analizat și reinterpretat în funcție de datele oferite de arhive. Prin Legea de înființare a Sfatului Popular din 8 septembrie 1950, se constituiau așa numitele „organe locale ale puterii de stat”, școlile din întreaga țară, inclusiv din zona Buzăului, intrând sub jurisdicția acestora. Sfaturile populare supervizau starea școlilor și adoptau hotărâri privind îmbunătățirea infrastructurii școlare, care nu era deloc bună la început de experiment comunist în mediu rural. Rapoarte periodice ale sfaturilor populare din comunele Smeeni, Pogoanele, Padina, Căldărăști, Udați aveau în vedere organizarea anului școlar, reparațiile cladirilor școlare, extinderea spațiului școlar prin construcția de noi săli de clasă, procurarea de manuale sau obținerea de fonduri pentru construcția a noi școli.

Astfel, la Pogoanele, în februarie 1949, așa cum reiese din statistici și registre de inspecții, Școala elementară nr.1 ducea lipsă de spațiu, de bănci și de sobe de teracotă, în timp ce orele se desfășurau în schimburi, una din sălile de clasă fiind folosită la cursurile de alfabetizare, iar alta pentru grădinița de copii²¹.

Nici la Smeeni, infrastructura școlară nu era mai bună. Școala elementară din Smeeni funcționa în 1949 într-o clădire cu trei săli de clasă, construită în 1936, în timp ce Școala Sălcioara avea o singură sală de clasă, iar Școala Moistica două săli de clasă²². În decembrie 1955, Sfatul Popular al comunei Smeeni pune în discuție finalizarea construcției noului local de școală prin demersuri la secția de învățământ a regiunii Ploiești, pentru obținerea de fonduri necesare reparației clădirii și înprejmuirii²³. Dealtfel investițiile în infrastructură devin generoase în comuna Smeeni datorită liderului comunist Chivu Stoica, născut la Smeeni în 1908 și elev al școlii de aici. Grație acestuia se va construi în 1957 căminul cultural din localitate, clădire cu etaj, cinematograful și bibliotecă²⁴.

Școala din Padina avea în 1949 un local de școală compus din șase săli de clasă, cancelarie și un coridor²⁵, construcție realizată încă din 1896, prin contribuția

²⁰ D.J.S. Buzău, Pașaportul statistic al comunei Smeeni(1959-1965): 62; Caietul statistic al comunei Smeeni(1987): 62.

²¹ Nicolescu, Simache, 2009: 148.

²² Nicolescu, Mateescu, 2012: 125.

²³ Nicolescu, Mateescu, 2012: 126-127.

²⁴ *Ibidem*: 471-499.

²⁵ Arhiva Șc. Gen. Padina, 4/2/ 1936-1949: 71.

locuitorilor comunei. Școala elementară nr.2 beneficia de o altă clădire școlară în Satu Nou, sat anexat comunei Padina.

Statisticile privind populația școlară din satele Câmpiei Buzăului pentru perioada 1948-1962 denotă evoluția demografică și creșterea nivelului educațional, prin accesul sporit și obligatoriu la educație al elevilor din mediul rural.

La începutul regimului comunist, în anul școlar 1948-1949, în satele Câmpiei Buzăului se înregistrau următoarele efective de elevi: Școala elementară mixtă cu 7 clase din Pogoanele – un total de 391 elevi înscriși, din care 331 elevi frecventau cursurile²⁶; școlile de pe raza actualei comune Smeeni, Școala Smeeni – 309 elevi, Școala Sălcioara – 66 elevi, Școala Moisica – 54 elevi, Școala Bălaia – 25 elevi; Școala elementară cu 6 clase din comuna Padina – 356 de elevi înscriși și 321 prezenți²⁷.

Tabelul nr. 2: Populația școlară din satele Câmpiei Buzăului în perioada 1948-1989

Anul școlar	1955/ 1956	1959/ 1960	1960/ 1961	1961/ 1962	1962/ 1963	1968/ 1969	1974/ 1975	1978/ 1979	1985/ 1986	1988/ 1989
Comuna Pogoanele²⁸										
Învățământul preșcolar										
Copii înscriși	65	60	66	78	69	155	302	305	302	268
Învățământul de cultură generală										
Total elevi	734	1029	1346	1198	1292	2042	1667	2418	1579	1455
Clasele I-IV	580	712	847	733	722	891	1494	2081	1138	953
Clasele V-VIII	154	317	365	381	447	887				
Clasele IX-XII	-	-	134	84	123	264	173	337	441	502
Învățământul profesional										
Școala profesională	-	-	-	-	-	-	-	-	78	213
Comuna Padina²⁹										
Învățământul preșcolar										
Copii înscriși	74	70	105	110	105	125	295	322	178	118
Învățământul de cultură generală										
Total elevi	758	1036	1121	1259	1314	1508	1193	1547	865	755
Clasele I-IV	641	762	783	775	797	1508	1193	1446	807	611
Clasele V-VIII	117	274	338	484	517					
Clasele IX-XII	-	-	-	-	-	-	-	101	58	144
Învățământul profesional										
Școala profesională	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Comuna Smeeni³⁰										
Învățământul preșcolar										
Copii înscriși	20	30	30	30	32	165	207	279	303	270

²⁶ Nicolescu, Simache, 2009: 152-153.

²⁷ Arhiva Șc. Gen. Padina, 4/2/ 1936-1949: 71-72.

²⁸ D.J.S. Buzău, Caietul statistic al comunei Pogoanele(1967): 62-66.

²⁹ D.J.S. Buzău, Caietul statistic al comunei Pogoanele(1967): 62-66D.J.S. Buzău, Pașaportul statistic al comunei Padina (1959-1965): 31; Caietul statistic al comunei Padina(1967): 62; Caietul statistic al comunei Padina (1977): 163; Caietul statistic al comunei Padina(1987): 62.D.J.S. Buzău, Pașaportul statistic al comunei Smeeni (1959-1965): 62; Caietul statistic al comunei Smeeni (1987): 62.

³⁰ D.J.S. Buzău, Pașaportul statistic al comunei Smeeni (1959-1965): 62; Caietul statistic al comunei Smeeni (1987): 62.

Anul școlar	1955/ 1956	1959/ 1960	1960/ 1961	1961/ 1962	1962/ 1963	1968/ 1969	1974/ 1975	1978/ 1979	1985/ 1986	1988/ 1989
Învățământul de cultură generală										
Total elevi	367	600	667	738	766	1641	1452	1835	1249	981
Clasele I-IV	273	449	444	489	467	888	1452	1645	909	751
Clasele V-VIII	94	151	223	249	299	753				
Clasele IX-XII	-	-	-	-	-	-	-	190	340	230
Învățământul profesional										
Școala profesională	-	-	-	-	-	-	-	62	304	367

Corpul profesoral din satele din Câmpiei Buzăului a cunoscut în perioada 1948-1962 fluctuații numerice și calitative datorită politicii regimului comunist de epurare a cadrelor didactice, discriminare socială și politică, ideologizare și luptă de clasă, fapt care în final va duce la destructurarea acestuia și formarea unei noi intelectualități rurale. Pentru început mă voi limita la o prezentare cantitativă a potențialului pedagogic al școlilor rurale din Padina, Pogoanele și Smeeni. Astfel, Școala elementară din Padina funcționa în decembrie 1948 cu 7 învățători la Școala elementară de băieți și 7 învățătoare la Școala elementară de fete, iar unii dintre aceștia suplineau și discipline de gimnaziu³¹. În 1952, Școala elementară Smeeni avea un personal constituit dintr-un director, 8 învățători, 4 profesori, 1 administrator și 4 îngrijitori. La aceștia se adăugau un director și un învățător la Școala Sălcioara, un director/învățător la Școala Moisița și un director/învățător la Școala Bălaia³². În același an 1952, școlile elementare din Pogoanele aveau următoarea încadrare: Școala elementară nr.1 – un director, cinci învățători și zece profesori, Școala elementară nr.2 – un director și cinci învățători, Școala elementară nr.3 – un director și cinci învățători³³. Deși statisticile indică o creștere a personalului didactic din școlile mai sus menționate, totuși o mare parte din învățători sunt suplinitori, iar deficitul de personal didactic pentru gimnaziu, elementar II în terminologia timpului, face ca să-i întâlnim pe aceiași învățători ca suplinitori ai disciplinelor de gimnaziu.

Tabelul nr. 3: Corpul profesoral din satele Câmpiei Buzăului în perioada 1948-1989

Anul școlar	1955/ 1956	1959/ 1960	1960/ 1961	1961/ 1962	1962/ 1963	1968/ 1969	1974/ 1975	1978/ 1979	1985/ 1986	1988/ 1989
Comuna Pogoanele³⁴										
Cadre didactice din învățământul preșcolar										
Educatoare	2	2	2	3	3	4	4	12	10	8
Cadre didactice din învățământul de cultură generală										
Total cadre didactice	35	36	36	43	45	77	78	99	70	69
Clasele I-IV	20	24	24	24	24	28	29	70	55	49
Clasele V-VIII	15	12	6	16	15	36	36			
Clasele IX-XII	-	-	6	3	6	13	13	29	15	20
Cadre didactice din învățământul profesional										
Școli profesionale	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

³¹ Arhiva Șc. Gen. Padina, 4/2/ 1936-1949: 64.

³² S.J.A.N. Buzău, 2/1951: 5-15.

³³ Nicolescu, Simache, 2009: 339.

³⁴ D.J.S. Buzău, Caietul statistic al comunei Pogoanele (1967): 62-66.

Anul școlar	1955/ 1956	1959/ 1960	1960/ 1961	1961/ 1962	1962/ 1963	1968/ 1969	1974/ 1975	1978/ 1979	1985/ 1986	1988/ 1989
Comuna Padina³⁵										
Cadre didactice din învățământul preșcolar										
Educatoare	2	2	3	3	3	4	12	12	6	3
Cadre didactice din învățământul de cultură generală										
Total cadre didactice	33	31	32	42	51	58	51	48	29	31
Clasele I-IV	20	20	20	22	26	23	20	-	-	-
Clasele V-VIII	13	11	12	20	25	35	31			
Clasele IX-XII	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cadre didactice din învățământul profesional										
Școli profesionale	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Comuna Smeeni³⁶										
Cadre didactice din învățământul preșcolar										
Educatoare	1	1	2			5	9	11	9	8
Cadre didactice din învățământul de cultură generală										
Total cadre didactice	18	23	24	25	27	65	65	81	63	72
Clasele I-IV	12	14	14	14	14	31	-	63	49	40
Clasele V-VIII	7	9	10	11	13	34	-			
Clasele IX-XII	-	-	-	-	-	-	-	18	14	32
Cadre didactice din învățământul profesional										
Școli profesionale	-	-	-	-	-	7			13	9

Sovietizarea și comunizarea sistemului de învățământ au fost de o importanță capitală pentru regimul comunist din România, Gheorghe Gheorghiu Dej afirmând că rolul ministerului învățământului este „distrugerea dușmanului de clasă pe planul culturii”, în cadrul unui efort susținut de „reeducare a corpului didactic”³⁷.

Sovietizarea învățământului rural din Câmpia Buzăului s-a desfășurat în perioada 1948-1962, în paralel cu colectivizarea satului românesc, cunoscând mai multe forme de manifestare, de la introducerea limbii ruse, lupta de clasă în școli, munca culturală, ideologizarea și propaganda, epurarea cadrelor didactice și până la introducerea metodelor pedagogice sovietice.

Studierea limbii și literaturii ruse în cadrul învățământului românesc a avut un scop ideologic și propagandistic, introducerea acestei limbi cu titlu obligatoriu la clasa a IV-a, începând cu anul 1948, fiind confruntată cu lipsa de profesori de specialitate, în mediul rural aceștia fiind priviți cu ostilitate. Mai târziu, în anii '60-'70, limba rusă a beneficiat în școli de nenumărate facilități, raportul inversându-se, deficitul de profesori fiind înregistrat la limbile engleză și franceză³⁸. Frenezia predării limbii ruse a cuprins și școlile rurale din Câmpia Buzăului. Un raport al Sfatului Popular al comunei Udați din iulie 1951 menționa că la Școala Udații Vechi erau organizate cursuri de limba rusă cu 22 de cursanți de către un anume Pimen

³⁵ D.J.S. Buzău, Pașaportul statistic al com. Padina (1959-1965): 31; Caietul statistic al com. Padina (1967): 62.

³⁶ D.J.S. Buzău, Pașaportul statistic al com. Smeeni (1959-1965): 62; Caietul statistic al com. Smeeni (1987): 62.

³⁷ Tismaneanu, Dobrințu, Vasile (editori), 2007: 305.

³⁸ *Ibidem*: 298-299.

Gusan, referent al sfatului popular³⁹. Șocul produs în mentalul colectiv de introducerea limbii ruse și sovietizarea de ansamblu a societății românești este evident, în 1948 la Școala Padina dintr-o dată religia era înlocuită cu limba rusă, iar tabloul regelui Mihai cu cel al lui Stalin, așa cum își amintește o fostă elevă a școlii elementare de fete din acel an, o bătrână a satului Padina de astăzi, M.A., într-un interviu de istorie orală⁴⁰. Într-un raport de inspecție din 8 decembrie 1948, întocmit de un subinspector școlar care a vizitat Școala elementară din Padina, se scoteau în evidență inadvertențele legate de predarea limbii ruse⁴¹.

În perioada 1948-1962, regimul comunist a dus lupta de clasă în școli și prin alte metode, cum ar fi epurarea cadrelor didactice pe criterii politice, pe lângă reforma din 1948, hotărârea 1003/1957 viza îndepărtarea din funcții a cadrelor didactice care nu erau corespunzătoare din punct de vedere politic⁴². Politica regimului comunist în cadrul sistemului de învățământ a urmărit până la mijlocul anilor 1960, constituirea corpului didactic după criterii politice și sociale. Au fost excluși din învățământ profesori de liceu, iar alții au fost transferați în mediul rural, pe motiv că aceștia constituie „elemente dușmănoase” și nu își însușesc metodele pedagogice sovietice⁴³, în locul acestora fiind aduși absolvenți ai școlilor pedagogice, care aveau o origine socială „sănătoasă”, țărănească sau muncitorească.

În acest context al reasezării corpului didactic după criterii sociale și politice, are loc o epurare politică severă a învățătorilor și profesorilor din școlile rurale din Câmpia Buzăului, fapt consemnat de documente din perioada 1948-1962. La 15 septembrie 1949, Comitetul Provizoriu al județului Buzău a decis punerea în disponibilitate a următorilor învățători titulari, profesori și suplinitori: Panțu Maria, conducătoare la grădinița de copii din Padina, Urse Maria, învățătoare la Școala elementară Padina și Drăgoi Ecaterina, învățătoare la Școala elementară Padina⁴⁴. Se făcea un pas în sensul epurării sistemului de învățământ, în baza ordinului Ministerului Învățământului-Direcția cadre, nr. 394, privitor la recrutarea, scoaterea și mișcarea cadrelor didactice din învățământ⁴⁵. Epurările au continuat la nivelul raionului Pogoanele, pe data de 11 iulie 1952, Comitetul executiv al Sfatului Popular raional adoptând decizia nr. 4599 prin care se desfăcea contractul de muncă la 16 cadre didactice pe motiv că sunt „elemente dușmănoase regimului nostru de democrație populară”. Printre cei scoși din învățământ se numără: Ioana Sburlan și Viorica Fărcășanu de la Școala Pogoanele, Elena Parapancea de la Școala Padina, Elena și Stelian Sima de la Școala Casota⁴⁶.

Lupta de clasă, ideologizarea școlii, discriminarea socială și propaganda politică sunt omniprezente în sistemul de învățământ în perioada 1948-1962. Imediat după reforma din 1948, regimul comunist a declanșat o veritabilă luptă de clasă în

³⁹ S.J.A.N. Buzău, 1/1950: 3.

⁴⁰ M.A., interviuri Gheorghe Miu(Padina).

⁴¹ Arhiva Șc. Gen. Padina, 4/2/(1936-1949):64-67.

⁴² Giurescu, Dinu (2001) „Învățământul în România între anii 1948-1989...”, 2001: 15.

⁴³ Tismaneanu, Dobrințu, Vasile (editori), 2007: 301.

⁴⁴ S.J.A.N. Buzău, 15/1949, decizia nr. 469.

⁴⁵ Miu, 2007: 271-272.

⁴⁶ Nicolescu, Simache, 2009: 337.

școli, sub lozinca democratizării învățământului, mizându-se pe un procentaj de 50% fii de muncitori și țărani, un *numerus clausus* pe criteriile sociale care aducea aminte de alte vremuri și alte forme de extremism politic. În perioada colectivizării au fost eliminați din școli copiii ai căror părinți erau catalogați a fi chiaburi⁴⁷.

În acest context sumbru, ideologizarea și propaganda comunistă sunt nelipsite în școlile rurale din Câmpia Buzăului, într-o vreme în care învățătorii epocii comuniste au fost reduși la stadiul de simpli proletari a căror menire era, în viziunea liderului comunist Gheorghe Gheorghiu Dej, „să ducă în popor cuvântul partidului”⁴⁸. Registrul de inspecții și procesele verbale ale sedințelor Consiliului Pedagogic al Școlii elementare din Padina pentru perioada octombrie 1948 – ianuarie 1949 oferă exemple edificatoare pentru ideologizarea rapidă și în forță pe care o cunoșteau școlile sătești după reforma din 1948. În cadrul Consiliului Pedagogic întrunit la Școala Padina pe data de 23 ianuarie 1949 se adoptă măsuri capitale care vizează sovietizarea și comunizarea școlii: ședințele consiliului pedagogic urmau să se țină săptămânal, în fiecare joi, după orele 8 seara, în cadrul cărora urma să fie prelucrat material propagandistic din publicațiile „Veac Nou” și „Scânțea”, în recreația de la ora 10 urma să se citească zilnic articolul de fond din *Scânțea* pentru ridicarea „nivelului politic și ideologic” al cadrelor didactice⁴⁹. La 25 februarie 1949, subinspectorul școlar al Inspectoratului Școlar Buzău revine la Școala Padina pentru a culege roadele prelucrărilor politice și face următoarele constatări generale: toate sălile de clasă sunt pavoazate cu colțul R.P.R., colțul A.R.L.U.S., biroul politic, colțul ideologic și cu lozinci sugestive, holul școlii este pavoazat cu un frumos colț A.R.L.U.S., adăugându-se sugestiv că „învățământul se face în spiritul luptei de clasă”⁵⁰.

În același sens, al ideologizării școlilor sătești, într-un raport de activitate din 1952 al Școlii elementare din Căldărăști se menționa destul de clar că „învățătorii și profesorii fac educație comunistă în școală, dezvoltă dragostea față de Uniunea Sovietică, față de partidul și guvernul nostru, trezind ura față de ațâțătorii de război, contra chiaburimii și a tuturor exploataților”⁵¹.

După îndochinarea politică a învățătorilor și profesorilor, misiunea pe care partidul comunist le-o trasa acestora era aceea de a-i îndochina pe elevi. Din primele luni ale sovietizării și comunizării învățământului românesc, începând cu anul 1948 și până la sfârșitul regimului comunist în 1989, **îndochinarea politică a elevilor** a fost o realitate crudă în școlile rurale din Câmpia Buzăului.

Subinspectorii inspectoratului școlar de la Buzău cutreierau școlile din județ, ca niște veritabili comisari cu propaganda, trasând sarcini de ideologizare politică pentru cadrele didactice, așa cum reiese din procesele verbale de inspecție încheiate. Astfel, în februarie 1949, la Școala elementară nr.2 Pogoanele se indica „să se ridice cât mai mult nivelul politic al elevilor prin actualizarea și politizarea lecțiilor”⁵². În urma unei inspecții efectuate pe data de 25 februarie 1949 la Școala elementară

⁴⁷ *Ibidem*: 12.

⁴⁸ Tismaneanu, Dobrințu, Vasile (editori), 2007: 294.

⁴⁹ Arhiva Șc. Gen. Padina, 2/1936-1949: P.V. 23 ian.1949.

⁵⁰ Arhiva Șc. Gen. Padina, 2/1936-1949: 68-70.

⁵¹ Nicolescu, Necula, 2009: 51.

⁵² Nicolescu, Simache, 2009: 148.

Padina, subinspectorul constata că „nivelul politic al elevilor este bun și învățământul se face în spiritul luptei de clasă”⁵³.

O altă formă de îndoctrinare politică a elevilor după modelul sovietic, a fost înregimentarea acestora în organizațiile de pionieri. La 30 aprilie 1949 se înființează primele detașamente de pionieri. Organizații de pionieri existau în anii 50 în toate școlile rurale din Câmpia Buzăului. Numai la Școala Bălaia din comuna Smeeni exista în anul 1959 o organizație formată din 6 detașamente⁵⁴. Structurate în detașamente, pe clase aceste organizații de pionieri, înzestrate pe inventar cu tobă, trompetă, steagul de unitate și de detașament, aveau o deviză pe cât de generoasă pe atât de nocivă în privința îndoctrinării a generații întregi de tineri și anume: „pentru cauza partidului – înainte!”

Munca culturală sau activitatea instructiv-educativă a fost de la începutul sovietizării învățământului rural și a colectivizării satului românesc o modalitate de propagandă politică și de ideologizare. În bună parte, sarcina acestei așa zise munci culturale a picat pe învățători și profesori. Pentru o jumătate de normă în plus, aceștia erau folosiți ca directori de cămine culturale sau activiști culturali.

Nu au scăpat de munca culturală și activitățile instructiv-educative impuse de regimul comunist nici școlile sătești din Câmpia Buzăului. La 26 octombrie 1948, Consiliul pedagogic al Școlii elementare Padina era convocat pentru a stabili un plan de muncă al activităților instructiv-educative, pregătirea articolelor de ziar și a manifestărilor artistice dedicate zilei de 7 noiembrie⁵⁵. Sfatul Popular al comunei Pogoanele dezbate în sesiunea din aprilie 1960 raportul privind munca cultural-educativă, scoțând în evidență acțiunile comune desfășurate de școlile din localitate și căminul cultural⁵⁶. La căminul cultural din Smeeni, construit prin intervenția liderului comunist Chivu Stoica, în anii '50-'60 aveau loc seri tematice, jurnale vorbite, cronici ale brigăzilor artistice, activități culturale organizate în special de cadrele didactice, coordonate de reprezentanții regimului comunist pentru îndoctrinarea sătenilor din localitate⁵⁷.

Alfabetizarea a constituit o parte „revoluției culturale” inițiate de regimul comunist din România în perioada 1948-1962, constituind o strategie ideologică de atragere a oamenilor în politica partidului, în special în rândul țărănimii. Pentru ca învățătorii și propagandiștii comuniști să transmită cuvântul partidului în rândul țăranilor, aceștia trebuiau învățați carte mai întâi, ca să-l recepteze. Numeroase cadre didactice au fost trimise la sate în perioada 1948-1953, în cadrul acestei alfabetizări forțate și puternic ideologizate, în ciuda rezervelor și ostilității multor profesori⁵⁸. În această campanie de combatere a alfabetismului au fost cooptate și alte instituții și organizații: armata, Uniunea Femeilor Democrate, întreprinderi etc. Combaterea analfabetismului s-a făcut prin organizarea unor cursuri speciale de 1-2 ani, echivalente cu clasele primare, pentru persoane cu vârsta între 14 și 55 de ani⁵⁹.

⁵³ Arhiva Șc. Gen. Padina, 2/ 1936-1949: 69.

⁵⁴ Nicolescu, Mateescu, 2012: 129.

⁵⁵ *Ibidem*, P.V. 26 oct. 1948.

⁵⁶ Nicolescu, Simache, 2009: 288.

⁵⁷ Nicolescu, Mateescu, 2012: 282.

⁵⁸ Tismaneanu, Dobrinu, Vasile (editori), 2007: 296.

⁵⁹ Giurescu, Dinu (2001) „Învățământul în România între anii 1948-1989...”, 2001: 8.

Satele din Câmpia Buzăului au cunoscut din plin ofensiva alfabetizării forțate, în paralel cu colectivizarea. Registrele de inspecție consemnau lipsa spațiului școlar pentru elevi, în ciuda acestui fapt, în februarie 1949, la școlile elementare din Pogoanele elevii învățau în jumătăți de zile, pentru că unele din sălile de clasă erau folosite la cursurile de alfabetizare⁶⁰. Eficiența acestor cursuri de alfabetizare nu era întotdeauna vizibilă, astfel un raport al Sfatului Popular al comunei Udați, datat iulie 1951, menționa că din cei 12 înscriși la cursul de alfabetizare frecventau doar 4⁶¹. Încă din luna decembrie 1948, organizații de masă din localitatea Padina, de fapt formațiuni politice satelite Partidului comunist, precum Frontul Plugarilor, au fost antrenate în organizarea cursurilor de alfabetizare⁶². La 18 decembrie 1948, la Școala elementară Padina era convocat în ședință Consiliul Pedagogic, având pe ordinea de zi un singur punct referitor la alfabetizare⁶³. La Școala elementară din Padina, procesul verbal al inspecției din data de 25 ianuarie 1949 consemnează că la cursurile de alfabetizare sunt înscriși la ciclul I – 638 analfabeți, la ciclul II – 653 analfabeți, din care frecventează la ciclul I – 240 analfabeți, iar la ciclul II – 247 analfabeți. Se trasa sarcina organizării unor conferințe de lămurire cu locuitorii satului pentru mărirea frecvenței la alfabetizare⁶⁴. În comuna Smeeni, în aprilie 1951, un raport al Sfatului Popular menționa 320 de înscriși la cursurile de alfabetizare, din care 283 participau în mod curent⁶⁵.

În virtutea minciunii oficializate, specifice regimului comunist, propaganda R.P.R. susținea încheierea alfabetizării încă din 1952⁶⁶. Cert este că analfabetismul a fost redus în perioada comunistă, însă a fost vorba de un efort de durată, statisticile indicând o descreștere de la 43% în 1930 la circa 11% după căderea comunismului⁶⁷.

Politica educațională a regimului comunist își are începutul după reforma din 1948 și a fost axată pe manualul unic și pe unele erori de curriculum, recunoscute parțial chiar de către istoriografia comunistă, însă fiind atribuite numai perioadei 1948-1965, nicidecum regimului comunist de după 1965. În același mod negativ s-a manifestat uniformizarea sistemului educațional, diminuarea statutului învățătorilor și profesorilor, scăderea calității actului educațional datorită ideologizării învățământului și epurarilor corpului profesoral⁶⁸. Tradiția învățământului românesc a fost eliminată, sistemul de notare a fost înlocuit cu cel rusesc, s-a schimbat denumirea școlilor, s-au produs modificări în curriculum etc.

După deschiderea anului școlar la 1 octombrie 1948, autoritățile comuniste au demarat o campanie intensă și în planul politicii educaționale în școlile rurale din Câmpia Buzăului. În ianuarie 1949, printre sarcinile de lucru trasate cadrelor didactice de la Școala elementară Padina se numărau: studierea temeinică a „Îndrumătorului”

⁶⁰ Nicolescu, Simache, 2009:148.

⁶¹ Nicolescu, Mateescu, 2012: 469.

⁶² Arhiva Șc. Gen. Padina, 2/1936-1949: 65.

⁶³ Arhiva Șc. Gen. Padina, 2/1936-1949: P.V. 18 dec.1948.

⁶⁴ Arhiva Șc. Gen. Padina, 2/1936-1949: 67.

⁶⁵ Nicolescu, Mateescu, 2012: 217.

⁶⁶ Tismaneanu, Dobrinu, Vasile (editori), 2007: 297.

⁶⁷ Giurescu, Dinu (2001) „Învățământul în România între anii 1948-1989...”, 2001: 24.

⁶⁸ Tismaneanu, Dobrinu, Vasile (editori), 2007: 307.

didactic, restructurarea cunoștințelor profesionale ale învățătorilor prin studierea „Pedagogiei în U.R.S.S.”, autor M. Roller și a „Educației poporului” de Kalașnikov⁶⁹.

Planul de lucru al lecțiilor era introdus obligatoriu de la 2 octombrie 1949 pentru toate cadrele didactice de la Școala elementară Padina, câte 3 schițe de lecție la obiectele principale⁷⁰. Învățământul sătesc intra în seria rapoartelor, discuțiilor, planurilor de muncă săptămânale, schițelor de lecții și a metodelor pedagogice de tip sovietic, în primii ani ai sovietizării învățământului românesc prevalând propaganda și mai puțin performanța. Dealtfel, la 13 februarie 1949, are loc la Pogoanele, sub egida Inspectoratului Școlar Buzău, o reuniune a directorilor de școli din fosta plasă Câmpul, viitorul raion Pogoanele, a cărei tematică a fost „modalitatea de întocmire a planurilor de lecție după principiile materialismului dialectic și în spiritul pedagogiei sovietice”⁷¹.

Învățătorii și profesorii satelor au primit din partea partidului misiunea de „lămurire” a țăranilor în cadrul procesului de colectivizare și de propagandă comunistă în general, în perioada 1948-1953, aceștia fiind considerați simple instrumente de propagandă⁷². Astfel în ședința Consiliului Pedagogic al Școlii elementare Padina din data de 6 iulie 1949 se trasa drept sarcină pentru vacanța de vară a cadrelor didactice participarea acestora la „munca de lămurire” pentru colectivizarea satului și laicizarea învățământului⁷³.

Cursurile agrozootehnice reprezintă o altă direcție de acțiune a regimului comunist pentru sovietizarea și colectivizarea satului românesc, prin folosirea școlii ca instrument de propagandă și a cadrelor didactice ca purtătoare ale învățaturii comuniste. În februarie 1949, la Școala elementară Padina se trasa ca sarcină de lucru cadrelor didactice strângerea legăturilor dintre școală și mase prin participarea la campania de însămânțări, conferințe de lămurire cu țăranii și munca pe teren⁷⁴. Învățământul agrozootehnic denotă conexiunea dintre școală, ca instrument de propagandă, și procesul de colectivizare a agriculturii, cursurile agrozootehnice fiind considerate „factorul principal în pregătirea membrilor cooperatori”, a țăranilor colectivști⁷⁵, acestea prezentând lecții despre mărirea producției agricole, avantajele folosirii îngrășămintelor chimice, organizarea și retribuirea muncii în Gospodăriile Agricole Colective etc⁷⁶. Un raport din aprilie 1951 al Sfatului Popular din comuna Smeeni preciza organizarea de conferințe cu tematică agricolă în fiecare duminică la căminul cultural din localitate⁷⁷.

Perioada 1948-1962 este definită de sovietizarea învățământului rural și colectivizarea satelor din Câmpia Buzăului, astfel încât rețeaua școlară este remodelată, subordonată Sfatului Popular, entități administrative ale partidului-stat. Crește

⁶⁹ Arhiva Șc. Gen. Padina, 2/1936-1949: 66.

⁷⁰ Arhiva Șc. Gen. Padina, 2/1936-1949: P.V. 26 sept. 1949.

⁷¹ Nicolescu, Simache, 2009: 149.

⁷² Tismaneanu, Dobrinu, Vasile (editori), 2007: 297.

⁷³ Arhiva Șc. Gen. Padina, 2/1936-1949: P.V. 6 iulie 1949.

⁷⁴ Arhiva Șc. Gen. Padina, 2/1936-1949: 73.

⁷⁵ Nicolescu, Necula, 2009: 230.

⁷⁶ Nicolescu, Necula, 2009: 218.

⁷⁷ Nicolescu, Mateescu, 2012: 217.

nivelul educațional, sporește frecvența elevilor la școală, însă cu prețul discriminării sociale, ideologizării și îndoctrinării atât a profesorilor, cât și a elevilor. Prin școală și alfabetizarea forțată, regimul comunist a început o veritabilă „revoluție culturală”, care nu a ocolit nici satele din Câmpia Buzăului.

2. Școala din satele Câmpiei Buzăului de la sovietizare la o reîntoarcere relativă la tradițiile învățământului românesc (1962-1978).

Perioada 1962-1978 este caracterizată printr-o reorientare și o revenire timidă și parțială la tradiția învățământului românesc, în baza Legii nr.11 privind învățământul, adoptată la 13 mai 1968. Învățământul este organizat ciclic: preșcolar, învățământ obligatoriu de 10 clase, învățământ profesional și tehnic, școli de maiștri și de specializare. Și această lege a învățământului este marcată de factorul politic și de dezideratul formării concepției materialist-dialectice, ca urmare în anii '70, în România, predominau liceele industriale și agricole. Din totalul liceelor din România anilor '70, absolvenți de licee industriale, agricole și școli profesionale vor fi circa 77%, iar de licee de matematică-fizică vor fi circa 13,4%, tendința fiind tot mai evidentă în anii 1980⁷⁸.

Reorganizarea administrativă din 1968 are consecințe și asupra zonei la care se raportează această cercetare, Câmpia Buzăului cu localitățile Pogoanele, Smeeni și Padina, reintegrate în nou înființatul județ Buzău. În 1968, localitatea Smeeni se constituie drept comună a județului Buzău prin unificarea cu comuna Udați, incluzând 4 sate ale vechii comune, Smeeni, Sălcioara, Moisica și Bălaia, la care se adaugă alte 4 sate ale fostei comune Udați, Udați-Mânzu, Albești, Călțuna și Lucieni⁷⁹. Alte modificări administrative survin în zona Pogoanele a Câmpiei Buzăului, unde localitatea Căldărăști, fostă comună până la 6 iunie 1968, devine un simplu sat al comunei Pogoanele din județul Buzău⁸⁰.

Rețeaua școlară din perioada 1962-1978 cuprinde în satele Câmpiei Buzăului unități de învățământ diverse, de la grădinițe, școli primare și generale până la licee teoretice, grupuri școlare și școli profesionale agricole, acestea purtând amprenta legii noi a învățământului din 1968. Coordonarea acestei rețele școlare se făcea de către organele de partid și de stat, respectiv Inspectoratul Școlar Județean Buzău și Sfaturile Populare ale localităților respective, care propuneau și eliberau directori din conducerea școlilor, întrețineau și organizau infrastructura școlară, politica educațională, activitatea instructiv-educativă etc. Așa cum reiese din Dispoziția nr. 61/1977, I.S.J. Buzău controla rețeaua școlară cu mâna forte a partidului, eliberând în masă un număr de 19 directori, în funcție de propunerile de pe lista „rezervei de cadre” a Comitetului Județean al P.C.R., ținând cont de referatul Sectorului personal, un fel de birou al dosarelor de cadre al inspectoratului, la care se adăugau propunerile Sfaturilor Populare locale⁸¹.

În 1968, în comuna Smeeni funcționau 13 unități de învățământ, dintre care o Școală profesională de mecanici agricoli, 4 școli cu clasele I-VIII, 5 școli cu clasele

⁷⁸ Giurescu, Dinu (2001) „Învățământul în România între anii 1948-1989...”, 2001: 16.

⁷⁹ Nicolescu, Mateescu, 2012: 301.

⁸⁰ Nicolescu, Necula, 2009: 9.

⁸¹ Arhiva I.S.J. Buzău, 28/1978.

I-IV și 3 grădinițe⁸². Grupul școlar agricol din Smeeni/Școala profesională de mecanici agricoli a luat ființă în 1964, având 160 de elevi în perioada 1964-1967⁸³.

La Pogoanele, în 1963, rețeaua școlară era formată dintr-un liceu, înființat în 1960, 2 școli cu clasele I-VIII, 2 școli cu clasele I-IV, 2 grădinițe sezoniere, o școală de mecanizatori agricoli, organizată pe lângă S.M.T. Pogoanele, pentru ca la 15 septembrie 1967, aceeași rețea școlară să fie formată din liceu, școlile generale 2 și 3, două grădinițe și școala de mecanici agricoli⁸⁴.

În anii 1962-1978, în comuna Padina existau patru unități de învățământ: Școala generală nr.1, Școala generală nr.2, Școala primară Tătulești, Grădinița Padina. Din anul școlar 1974-1975, Școala generală nr.1 Padina va avea clase afiliate liceului.

Infrastructura școlilor din satele Câmpiei Buzăului, în a doua fază a experimentului comunist din învățământ (1962-1978), a fost în atenția Sfaturilor Populare, secondate de CAP-uri, organizații de partid locale, într-un cuvânt, așa numitele *organe locale ale puterii de partid și de stat*, care supravegheau învățământul din mediul sătesc.

La Smeeni, investițiile în infrastructura școlară făcute de Consiliul Agricol al Regiunii Ploiești vor culmina în 1964 prin construcția unui complex de clădiri pentru Școala profesională de mecanici agricoli, clădire școlară, cantină, atelier mecanic, centrală termică echipată cu un cazan cu aburi cu 16 elemente. Amplasamentul acestui grup școlar agricol se afla pe partea dreaptă a drumului Buzău-Smeeni-Pogoanele, lângă SMT Smeeni. În 1967, se extind modernizările din cadrul Școlii profesionale de mecanici agricoli, în cadrul unui proiect aprobat de Consiliul Agricol al Regiunii Ploiești, construindu-se o nouă centrală termică, baie și spălătorie, după tiparul unei școli de tip urban⁸⁵.

Comuna Padina a cunoscut mai multe tentative, rămase inițial la nivel de proiect, pentru modernizarea infrastructurii rețelei școlare din localitate în perioada 1962-1978. Astfel, printr-o adresă a Sfatului Popular al comunei Padina, datată 13 august 1962, se solicita avizarea proiectului de construcție a unei școli cu 8 clase⁸⁶. Timp de aproape 10 ani, proiectul construcției unei noi școli la Padina este lăsat în așteptare. Se revine în forță în anul 1974, când Consiliul Popular al comunei Padina întocmește un memoriu de necesitate pentru construcția unui local de școală cu 8 săli de clasă în centrul comunei Padina. Este invocată o ipotetică adunare populară a cetățenilor comunei Padina care a aprobat ca din contribuția bănească pe anii 1973, 1974 și 1975 să se construiască noul local de școală. Necesitatea ridicării acestei construcții școlare este argumentată în felul următor: clădirea principală a școlii este veche și afectată de inundații, nu există suficient spațiu școlar, fiind doar 14 săli de clasă folosite în două ture, școala nu are laboratoare și nici ateliere, din anul școlar 1974-1975 va avea clase afiliate liceului⁸⁷. O altă modernizare de infrastructură școlară vizează Școala generală nr.2 din Padina. În 1970, I.S.J. Buzău recomandă

⁸² Nicolescu, Mateescu, 2012: 301.

⁸³ Arhiva Lic. Teh. Smeeni, 32 bis/1967.

⁸⁴ Nicolescu, Simache, 2009: 309.

⁸⁵ Arhiva Lic. Teh. Smeeni, 32 bis/ 1967.

⁸⁶ Arhiva Primăriei Padina, 2/1962, DSAPC Ploiești – Școală cu 8 săli de clasă.

⁸⁷ Arhiva Primăriei Padina, 15/1979, Finanțare – Școala cu 8 săli de clasă.

Consiliului Popular al comunei Padina să întocmească un proiect de prelungire a clădirii Școlii generale nr.2, datorită faptului că numărul sălilor de clasă construite este insuficient față de numărul elevilor⁸⁸.

Înființat în 1960, Liceul Teoretic Pogoanele a funcționat inițial în două clădiri școlare. Abia în 1967, s-a construit actuala clădire a liceului, cu 8 săli de clasă, laboratoare și alte facilități, cu fonduri de la Regiunea Ploiești, dar și prin contribuția financiară a locuitorilor comunei, circa 300 000 de lei⁸⁹. Tot în localitatea Pogoanele, în septembrie 1966, Comitetul Executiv al Sfatului Popular aprobă construirea a 3 săli de clasă la Școala generală nr.2 și reparații capitale la Școala generală nr. 3⁹⁰.

Cutremurul din martie 1977 a produs pagube însemnate infrastructurii școlare din comunele Pogoanele și Padina, unitățile de învățământ de aici aflându-se pe o listă de 14 localități rurale din județ cu pagube însemnate la capitolul clădiri școlare. Prin adresa nr.32/ 15.06.1977, către Inspectoratul Școlar Județean Buzău, se estimau cheltuieli însemnate pentru reparații capitale la unitățile de învățământ din Pogoanele, respectiv 265 000 lei pentru Școala generală nr. 1 Pogoanele, unde fuseseră afectate 5 săli de clasă, și 319 947 lei pentru Școala generală nr.2 Pogoanele, cea mai afectată de cutremur, cu 8 săli de clasă⁹¹. Într-o adresă din 19 martie 1977 se preciza că în comuna Padina au suferit pagube în urma cutremurului Școala generală nr. 1, cu 11 săli de clasă, Școala generală nr. 2, cu 7 săli de clasă și Școala primară Tătulești, cu o clasă. Așa cum reiese dintr-o altă adresă din 25 august 1977, necesarul reparațiilor pentru toate școlile din comuna Padina s-a ridicat la 45 500 lei, lucrările la Școala Tătulești fiind amânate pentru luna septembrie 1977, datorită lipsei de lucrători⁹².

Tabelul nr. 4: Baza materială în școlile din satele Câmpiei Buzăului în perioada 1962-1989

Anul școlar	1965/ 1966	1968/ 1969	1975/ 1976	1978/ 1979	1979/ 1980	1985/ 1986
Comuna Pogoanele⁹³						
Săli de clasă/total	14	23	32	46	46	35
Școli generale	10	19	28	36	36	26
Licee real-umaniste	4	4	4	-	-	-
Licee de specialitate	-	-	-	10	10	9
Laboratoare școlare/total	-	-	-	6	7	5
Școli generale	-	-	-	4	5	3
Licee real-umaniste	-	-	-	2	-	-
Licee de specialitate	-	-	-	-	2	2
Ateliere școlare/total	-	-	-	4	6	4
Școli generale	-	-	-	3	2	-
Licee real-umaniste	-	-	-	-	-	-
Licee de specialitate	-	-	-	1	4	4

⁸⁸ Arhiva Primăriei Padina, 3/1970: 1-8.

⁸⁹ Nicolescu, Simache, 2009: 309.

⁹⁰ S.J.A.N. Buzău, 4/1965: 298-302.

⁹¹ Arhiva ISJ Buzău, 56/1977.

⁹² *Ibidem*, RC/ 19 martie 1977.

⁹³ D.J.S. Buzău, Caietul statistic al comunei Pogoanele (1977): 103-111.

Anul școlar	1965/ 1966	1968/ 1969	1975/ 1976	1978/ 1979	1979/ 1980	1985/ 1986
Cabinete școlare/total	-	-	-	3	5	-
Școli generale	-	-	-	3	3	-
Licee real-umaniste	-	-	-	-	-	-
Licee de specialitate	-	-	-	-	2	-
Comuna Padina⁹⁴						
Săli de clasă/total	24	24	22	21	24	16
Școli generale	24	24	22	21	24	16
Licee real-umaniste	-	-	-	-	-	-
Licee de specialitate	-	-	-	-	-	-
Laboratoare școlare/total	-	-	-	3	5	3
Școli generale	-	-	-	3	3	3
Licee real-umaniste	-	-	-	-	-	-
Licee de specialitate	-	-	-	-	2	-
Ateliere școlare/total	-	-	-	-	4	-
Școli generale	-	-	-	-	2	-
Licee real-umaniste	-	-	-	-	-	-
Licee de specialitate	-	-	-	-	2	-
Cabinete școlare/total	-	-	-	-	1	-
Școli generale	-	-	-	-	1	-
Licee real-umaniste	-	-	-	-	-	-
Licee de specialitate	-	-	-	-	-	-
Comuna Smeeni⁹⁵						
Săli de clasă/total	33	33	34	39	47	40
Școli generale	33	33	30	33	41	35
Licee real-umaniste	-	-	-	-	-	-
Licee de specialitate	-	-	4	6	6	-
Școli profesionale	-	-	-	-	-	5
Laboratoare școlare/total	-	-	-	1	2	4
Școli generale	-	-	-	1	2	1
Licee real-umaniste	-	-	-	-	-	-
Licee de specialitate	-	-	-	-	-	-
Școli profesionale	-	-	-	-	-	3
Ateliere școlare/total	-	-	-	6	4	2
Școli generale	-	-	-	5	3	-
Licee real-umaniste	-	-	-	-	-	-
Licee de specialitate	-	-	-	1	1	-
Școli profesionale	-	-	-	-	-	2
Cabinete școlare/total	-	-	-	9	10	-
Școli generale	-	-	-	9	10	-
Licee real-umaniste	-	-	-	-	-	-
Licee de specialitate	-	-	-	-	-	-

⁹⁴ D.J.S. Buzău, Caietul statistic al comunei Padina (1977): 103-111.

⁹⁵ D.J.S. Buzău, Caietul statistic al comunei Smeeni (1977): 103-111.

Corpul profesoral din școlile rurale asociate Câmpiei Buzăului cunoaște o relativă stabilitate în perioada 1962-1978, datorită politicii dispozițiilor de repar-tizare, care fixează foarte multe cadre didactice în localitățile și școlile unde au primit post. B.R., cadru didactic pensionar din Pogoanele, povestește că primul post didactic l-a primit într-un sat de lângă Suceava, de unde a venit la Pogoanele, Buzău, cu negație și a lucrat doi ani de zile la Casa Pionierilor, abia în 1975 titularizându-se la Școala generală nr.2 Pogoanele, unde a rămas până la pensie⁹⁶.

Statutul cadrului didactic rămâne în continuare extrem de politizat, profesorii și învățătorii fiind considerați simpli proletari ai sistemului comunist. Este elocventă în acest sens, Nota nr. 5485/ 20 sept.1975 înaintată de I.S.J. Buzău către Școala Udați, unitate de învățământ aparținând rețelei școlare din comuna Smeeni, prin care se relua adresa nr. 7831 a Ministerului Educației și Învățământului, semnată de Paul Niculescu Mizil, cu privire la apelativele „domn/doamnă” versus „tovarăș/tovarășă”. Adresele respective scot în evidență faptul că apelativul: „domn/doamnă” exprimă relațiile de inegalitate socială din vechea societate bazată pe „exploatarea omului de către om”, iar această formă de adresare este inadmisibilă în școlile sistemului comunist, al căror scop este „educația comunistă a tinerelor generații”. Se argumentează apoi în spiritul și etica comunistă de ce apelativul „tovarăș/tovarășă” este cel mai sănătos ca formulă de adresare între conducerea școlii, cadre didactice, elevi și ceilalți cetățeni, invocându-se relațiile noi din societatea socialistă. Pentru mai multă persuasiune, se amenință cu sancțiuni corespunzătoare, se trasează sarcini și toate cadrele didactice sunt obligate să ia la cunoștință prin proces verbal și semnătură⁹⁷. Dintr-un alt unghi vede statutul cadrului didactic din școlile rurale ale Câmpiei Buzăului profesorul P. Ct., pensionar, care afirmă că: „profesorul era respectat, mult mai respectat decât este astăzi... în perioada comunistă în școli exista organizare și rigoare, pe atunci directorul verifica planul de lecție și planificarea”.⁹⁸

În perioada 1962-1978, populația școlară din satele Câmpiei Buzăului a crescut atât din punct de vedere al elevilor înscriși, dar și din punct de vedere al celor care frecventau școala. Statisticile indică chiar o dublare a numărului de elevi. Astfel, analizând cazul Școlii generale cu cls. I-IV Moisica din comuna Smeeni, numărul de elevi înscriși la clasele I-IV era în 1970 de 24, pentru ca în 1980 să ajungă la 62. Pentru aceeași unitate de învățământ, situația copiilor născuți în perioada 1968-1980 indică același trend crescător- 11 născuți în 1968, 19 în 1976 și 25 născuți în 1980⁹⁹. De menționat că la Smeeni, în anul școlar 1963-1964, populația școlară includea 598 de elevi cu 16 clase la Școala cu 8 clase, 79 de elevi la Școala Sălcioara, 52 de elevi la Școala Moisica¹⁰⁰.

Ideologizarea și politizarea școlilor rurale din Câmpia Buzăului au continuat și în perioada 1962-1978. Într-o dare de seamă din anul școlar 1963-1964, 28 de cadre didactice de la Școala cu 8 clase din Smeeni erau cooptate să participe la cursurile de învățământ politic, având de ales între discipline de studiu precum „Economia

⁹⁶ B.R., interviuri Gheorghe Miu (Pogoanele).

⁹⁷ Arhiva Liceului Tehnologic Smeeni, 2/1976-1982: 1-173.

⁹⁸ P. Ct., interviuri Gheorghe Miu (Pogoanele).

⁹⁹ Arhiva Sc.gen. Smeeni, inv. 2002, Situații statistice.

¹⁰⁰ Arhiva Sc.gen. Smeeni, Dări de seamă statistice (1962-1964).

politică”, „Istoria P.M.R.” sau „Teoria marxist-leninistă”. Apartenența lor politică era la fel previzibilă – P.M.R. și U.T.M.¹⁰¹. Într-un interviu de istorie orală, P. Ct., astăzi pensionar, profesor de Fizică-Chimie și director al școlilor din Pogoanele în anii 70-80, recunoștea că „secretarul de partid al comunei controla întreaga activitate” a localității, de la școală până la primărie¹⁰², pentru ca un alt cadru didactic pensionar, Gh. V., profesor de Matematică la Școala generală nr.1 Padina, să-și amintească de „tovarășul Stan”, zis și „Stan politicu”, secretarul de partid al comunei Padina, care nu ezita să intre în asistență chiar și la orele de Matematică¹⁰³.

Îndoctrinarea elevilor din școlile sătești ale Câmpiei Buzăului a continuat în perioada 1962-1978, chiar dacă s-a vorbit despre o relaxare și o reîntoarcere la tradițiile învățământului românesc. După 1964, această îndoctrinare a căpătat o coloratură naționalistă, în consens cu linia comunismului național a lui Dej și Ceaușescu. Astfel, în ședința Consiliului pedagogic al Școlii generale nr.3 din Pogoanele, organizată pe data de 28 septembrie 1968, în prezența inspectorului Georgescu Aurel, trimis în teritoriu de I.S.J. Buzău, acesta insista pe educația patriotică în „munca cu pionierii”¹⁰⁴. Dealtfel, înregimentarea elevilor în organizațiile de pionieri, după modelul sovietic, a constituit modalitatea oficializată de îndoctrinare a elevilor și transformarea acestora în uteciști și comuniști ai satului comunist. Despre cât de importantă era această „muncă cu pionierii”, rezultă din ședința Consiliului pedagogic al Școlii generale nr. 3 Pogoanele, desfășurată pe 18 decembrie 1968, în cadrul căreia singurul punct pe ordinea de zi era: „organizarea și desfășurarea muncii cu pionierii; rezultate și măsuri de viitor”¹⁰⁵.

Munca culturală și activitatea instructiv-educativă, denumită și „activitate social-culturală și obștească” în perioada 1962-1978, a continuat să fie un mijloc de propagandă prin care cadrele didactice erau cooptate în efortul de a menține controlul politic și ideologic al regimului comunist asupra satelor din Câmpia Buzăului. Un proces verbal de inspecție din aprilie 1966, înregistrat la Școala generală Pădureni/nr.2 din Padina, scoate în evidență activitatea social-culturală și obștească pe care o desfășura un profesor din școlile rurale din Câmpia Buzăului, în cazul de față, profesorul de matematică Micu Titus, inspectat pentru definitivat. Reiese din acest proces verbal, că profesorul respectiv s-a evidențiat prin conducerea brigăzii artistice de agitație „Toamna bucuriilor” împreună cu care a dat spectacole la Padina și Pădureni (Satu-Nou). La căminul cultural din localitate, același profesor de matematică a fost responsabil cu cursurile agrozootehnice, printre cursurile prezentate de el numărându-se cel intitulat „Creșterea producției vegetale-obiectiv de seamă al agriculturii noastre socialiste”¹⁰⁶.

Politica educațională a regimului comunist, deși mai relaxată, continuă după același tipar în școlile rurale din Câmpia Buzăului și în perioada 1962-1978. Începând cu data de 23 ianuarie 1969, Inspectoratul Școlar Județean organizează ședințe de

¹⁰¹ Arhiva Sc.gen. Smeeni, Dări de seamă statistice (1962-1964).

¹⁰² P. Ct., interviuri Gheorghe Miu (Pogoanele).

¹⁰³ Gh. V., interviuri Gheorghe Miu (Padina).

¹⁰⁴ Arhiva Liceului Teoretic Pogoanele, Registrul de procese verbale (1968-1989): PV 28 sept.1968.

¹⁰⁵ Arhiva Liceului Teoretic Pogoanele, Registrul de procese verbale (1968-1989): PV 18 dec.1968.

¹⁰⁶ Arhiva Sc. gen. Padina, Registrul de inspecții (1966-2010): Șc. gen. Pădureni/nr.2.

analiză a procesului instructiv-educativ din școli, cu participarea directorilor și secretarilor de partid din școli, ședințe prezidate de inspectorul școlar general Dănilă Gheorghe și care se desfășoară în amfiteatrul Liceului B.P. Hașdeu din Buzău. Obiectivele vizate în prima ședință țin de generalizarea învățământului de 10 clase și mărirea spațiului de școlarizare¹⁰⁷.

Din punct de vedere al calității actului educațional, cadrul didactic pensionar B.R., profesor și director al Școlii generale nr.2 din Pogoanele în perioada 1962-1978, afirmă că: „în perioada comunistă erau condiții bune pentru actul didactic, profesori responsabili și conștiincioși, care își dădeau gradele didactice, stăpâni pe meserie, foarte respectați în comunitate, deși nu erau bine remunerați”.¹⁰⁸

Între anii 1962-1978, chiar și în contextul liberalizării lui Dej din 1964, a instalării la putere a lui Nicolae Ceaușescu în 1965 și a noii legi a învățământului din 1968, experimentul comunist a continuat în școlile satești din Câmpia Buzăului, pornind de la premisele expuse anterior și anume: școlile rămân anexe ale administrației comuniste/ sfaturilor populare, continuă ideologizarea și propaganda politică, în doctrinarea elevilor, politica educațională inițiată de partidul comunist, activitățile cultural-educative/munca culturală. Infrastructura școlară și starea școlilor din satele Câmpiei Buzăului, în a doua fază a experimentului comunist din învățământ (1962-1978), au cunoscut îmbunătățiri, însă au fost puternic afectate de cutremurul din martie 1977.

3. Revenirea la *realismul socialist* – o nouă *revoluție culturală* și ideologizare excesivă în școlile satești din Câmpia Buzăului (1978-1989)

Legea educației și învățământului nr.28 din 1978 a reluat într-o formă mult mai hotărâtă concepțiile dicatorului comunist Nicolae Ceaușescu în materie de învățământ, fiind caracterizată printr-o politizare accentuată/misiunea școlii de a forma tânăra generație în spiritul materialismului dialectic și istoric, ierarhizarea disciplinelor/ științe fundamentale exacte/ însușirea concepției revoluționare despre lume, integrarea învățământului cu producția/practica productivă.

Rețeaua școlară din satele Câmpiei Buzăului nu a cunoscut modificări semnificative în anii 1978-1989, însă sub impactul directivelor lui Nicolae Ceaușescu și a Legii educației din 1978, licee teoretice, precum Liceul din Pogoanele, au devenit licee agroindustriale. Dealtfel, în România anilor 70-80, absolvenții de licee industriale, agricole și școli profesionale prevalau numeric în fața celor de licee teoretice sau de matematică-fizică.

Infrastructura școlară a continuat să cunoască modernizări în perioada 1978-1989, în ciuda faptului că educația nu reprezenta o prioritate pentru regimul comunist, majoritatea fondurilor fiind îndreptate către dezvoltarea economică. Școala era importantă pentru regimul comunist ca instrument de propagandă și pentru formarea cadrelor calificate profesional pentru economia socialistă. Ponderea cheltuielilor pentru învățământ din P.I.B. nu era deloc onorantă, România ocupând în 1989 ultimul loc, al 19-lea, cu 2,1% din PIB alocat învățământului¹⁰⁹.

¹⁰⁷ Arhiva ISJ Buzău, Registru PV ședințe cu directorii: PV din 23 ian.1969.

¹⁰⁸ B.R., interviuri Gheorghe Miu (Pogoanele).

¹⁰⁹ *Ibidem*: 24.

Într-un astfel de context, sunt semnalate modernizări sporadice ale infrastructurii școlare din școlile satești ale Câmpiei Buzăului, prin construcția de clădiri școlare, ateliere de practică productivă, dotări cu material didactic etc. La 19 iulie 1979, era recepționată la Padina o investiție din contribuția bănească a populației intitulată „Școala cu 8 săli de clasă”, construcție dată parțial în folosință în 1978 și finalizată în 1979. Construcția școlară, o cladire cu etaj care a servit în anii 80 drept liceu cu treapta I, a fost realizată între anii 1975-1979, antreprenor general fiind C.A.P.-ul din localitate, iar beneficiar Consiliul Popular al comunei Padina. Investiția era rezultatul unui demers mai vechi al fostului Sfat Popular al comunei Padina pe lângă D.S.A.P.C.- Regiunea Ploiești, datând din 1962, reluat în 1964 și ulterior proiectul construcției fiind refăcut în 1974, valoarea investiției fiind de 714 000 lei. Școala rezultată era o construcție din zidărie portantă, întărită cu beton armat și planșee monolite din beton armat, cu parter și etaj, cuprinzând: 8 săli de clasă, 1 cameră director, 1 laborator, 1 cameră bibliotecă pionieri, 1 cameră cancelarie, 1 cabinet medical, 1 depozit materiale didactice¹¹⁰.

Politicizarea și ideologizarea excesivă a învățământului din anii 1978-1989 reprezintă o realitate care se regăsește în activitatea școlilor din Câmpia Buzăului, procesul educațional fiind puternic influențat de politica partidului comunist. Despre cât de politicizat era învățământul buzoian în acea perioadă reiese din modul de organizare a ședințelor cu directorii de școli din județ. La 6 ianuarie 1981, ședința de analiză a activității școlare pe trim. I al anului școlar 1980-1981, cu participarea directorilor de școli și secretarilor organizațiilor de partid din fiecare școală, s-a desfășurat în sala de festivități a Comitetului județean al P.C.R., având în prezidiu, alături de inspectorul general de atunci, pe secretarul Comitetului județean al P.C.R., Maria Lazăr¹¹¹. Așa cum arată un proces verbal încheiat la Școala cu clasele I-X Padina, pe 18 februarie 1988, erau și situații în care consiliul profesoral era declarat „adunare generală a oamenilor muncii”, pe ordinea de zi fiind „Programul comun al activității politico-educative”¹¹².

În perioada 1978-1989, pornind de la Legea educației din 1978, misiunea oficială a școlii era de a forma tânăra generație în spiritul materialismului dialectic și istoric, în acest cadru încredințarea elevilor continuând în școlile satești din Câmpia Buzăului. În acest sens, la 30 septembrie 1980, la început de an școlar, pe ordinea de zi a Consiliului profesoral al Școlii primare nr.3 Pogoanele se afla „Planul de muncă al Organizației Pionierilor” pentru anul școlar 1980-1981, pentru ca alte ședințe ale consiliului să fie dedicate unor referate de educație politică pentru elevi precum „Rolul educației prin muncă și pentru muncă în dezvoltarea personală a elevilor mici”, pornind de la lozinca liderului comunist Nicolae Ceaușescu „nici muncă fără pâine, nici pâine fără muncă”¹¹³. Analizând „Planul de măsuri privind îmbunătățirea activității de educație materialist-științifică și umanist revoluționară a elevilor și preșcolarilor în anul școlar 1987-1988”, pus în aplicare la Școala cu clasele I-X Padina,

¹¹⁰ Arhiva Primăriei Padina, 95/1979: 1-183.

¹¹¹ Arhiva ISJ Buzău, Registrul de procese verbale al ședințelor cu directorii (1968-1989).

¹¹² Arhiva Școlii gen. Padina, 4/1988: 1-67.

¹¹³ Arhiva Lic. Teoretic Pogoanele, Registrul procese verbale Școala nr.3.

se observă cu ușurință modalitățile de îndoctrinare ale elevilor prin: procesul de învățământ, îmbunătățirea activității de pregătire și perfecționare a cadrelor didactice, activități extrașcolare și de vacanță ale preșcolarilor și elevilor¹¹⁴. O altă caracteristică a perioadei 1978-1989, din punct de vedere al ideologizării și îndoctrinării elevilor, este reprezentată de cultul personalității dicatorului comunist Nicolae Ceaușescu.

Munca culturală sau activitatea social-obștească a continuat să fie în anii 1978-1989 un mijloc de a-i folosi pe învățători și profesori în scopul propagandei politice și ideologizării comunităților din care făceau parte. În deceniul 9, un comandant-instructor al unității de pionieri de la Școala cu clasele I-X din Padina, cadru didactic, își făcea o scurtă prezentare a activității social-obștești prin: participarea la instruirile Consiliului județean al Organizației Pionierilor, acțiunile de rostire a „Legământului pionierilor”, valorificarea sticlelor și borcanelor, colectarea hârtiei, textilelor și plantelor medicinale, realizarea într-un procent 45% a angajamentului de muncă patriotică, participarea la activitățile cercurilor tehnico-aplicative¹¹⁵. Cadrul didactic pensionar D.P., referindu-se la munca culturală, menționează într-un interviu că: „la căminul cultural aveau loc programe și concursuri cultural-artistice, existau formații corale, brigada artistică, dansuri populare, grup vocal, de toate acestea ocupându-se cadrele didactice”¹¹⁶.

Integrarea învățământului cu producția și practica productivă a fost deviza regimului comunist, pornind de la Legea educației din 1978. **Practica agricolă** a intrat în rutina începutului de an școlar în unitățile de învățământ din Câmpia Buzăului. În septembrie 1986 avea loc la Buzău o instruire organizată de Comandamentul județean pe probleme de agricultură, la care au participat reprezentanți ai Comitetului județean al P.C.R., ai inspectoratului școlar, ai Direcției agricole, directori de școli și ai unor unități agricole, hotărându-se participarea tuturor elevilor și cadrelor didactice la campania agricolă de toamnă. Toate unitățile de învățământ din Padina, Pogoanele și Smeeni au fost antrenate în practica agricolă din anii '80. În acest sens, pe 15 septembrie 1986, la Școala profesională agricolă din Smeeni are loc o ședință de instructaj a cadrelor didactice și maiștrilor instructori înainte de a pleca cu elevii la practica agricolă. Timpul de lucru al elevilor urma să fie de 6 ore, evidența cantității și calității muncii depuse fiind în sarcina conducătorilor de grupuri, cadre didactice, care erau atenționate cu aplicarea de sancțiuni până la desfacerea contractului de muncă dacă vor da dovadă de neglijență în supravegherea elevilor¹¹⁷.

Colapsul regimului comunist din anii '80 a fost puternic resimțit în școlile rurale din Câmpia Buzăului, perioada fiind caracterizată prin privațiuni alimentare și energetice, la care regimul Ceaușescu a supus o întregă țară. Astfel, în iarna anilor 1987-1988, la Școala cu clasele I-X din Padina exista un „Program de măsuri privind gospodărirea energiei și combustibilului” în baza hotărârii Consiliului de Stat al R.S.R. cu nr.272/1987, care includea măsuri tehnice, măsuri organizatorice, program în două ture între orele 7:20-13:10, respectiv 13:20-16:50, măsuri educative de genul

¹¹⁴ Arhiva Școlii gen. Padina, 4/1988: 1-67.

¹¹⁵ Arhiva Școlii gen. Padina, 2/1983: f.1-23.

¹¹⁶ D.P., interviuri Gheorghe Miu (Pogoanele).

¹¹⁷ Liceul Tehnologic Smeeni, Registrul PV- Școala profesională agroindustrială: PV 15 sept.1986.

„sub conducerea organizației de partid, în colaborare cu organizațiile de copii și tineret se va desfășura o permanentă muncă educativă împotriva risipei de energie”¹¹⁸.

Cadrul didactic pensionar D.P., care a activat ca profesor la școlile din Pogoanele și Casa Pionierilor din aceeași localitate, recunoaște că în anii ‘80 a cunoscut criza regimului comunist, că lipseau alimentele, că folosea felinarul și lampa, că era obligată să crească sau să cumpere animale pentru contractul de achiziții la stat, însă consideră că era mai bine în comunism „pentru că exista mai mult respect și conștiinciozitate”¹¹⁹.

Ultima etapă a experimentului comunist, perioada 1978-1989, a însemnat pentru școlile satești din Câmpia Buzăului o revenire la realismul socialist, printr-o nouă revoluție culturală și politizare ideologică, având drept caracteristici: îndoctrinarea politică și ideologică, cultul personalității, munca voluntară a elevilor, colectarea de materiale refolosibile, condițiile dificile din școli, alimentația deficitară și consumul de energie limitat.

Concluzii

Sfârșitul regimului comunist este consemnat de registrele consiliilor profesionale ale școlilor satești din Câmpia Buzăului, printr-o trecere bruscă de la discursul politic și ideologic din noiembrie-decembrie 1989 la alegerile libere pentru funcțiile de director și consiliile de conducere ale unităților de învățământ din ianuarie 1990. Acțiunile sunt coordonate de Comitete provizorii ale Frontului Salvării Naționale, discutate în adunări generale ale salariaților și supervizate de recomandări ale Ministerului Învățământului. Sunt aleși directori, cadre didactice, reprezentanți ai părinților, ai elevilor, ai comunității, SMA-urilor etc¹²⁰.

Cuvântul libertate va fi folosit în exces după 22 decembrie 1989, până și Organizația Pionierilor schimbându-și denumirea pentru scurt timp în „Organizația Copiii României Libere”¹²¹, însă în mentalul colectiv, atât pentru cadrele didactice și cât și pentru elevii școlilor rurale din Câmpia Buzăului, va rămâne balastul ideologic al politicii educaționale comuniste, administrată școlii românești în perioada 1948-1989.

În perioada regimului comunist, școlile satești din Câmpia Buzăului au fost folosite ca pepiniere de cadre pentru construirea socialismului, elevii fiind îndoctrinați politic și pregătiți ca viitori comuniști. Administrația statului comunist, Sfaturile populare și organizațiile locale ale partidului comunist au văzut în școală instrumentul ideal de propagandă și ideologizare a satului românesc.

Experimentul comunist asupra învățământului românesc are consecințe asupra stării actuale a sistemului educațional și a societății românești. Aspectele pozitive legate de creșterea nivelului educațional, formarea și calificarea profesională, modernizarea infrastructurii, au fost umbrite de politizare, ideologizare și îndoctrinare, atât pentru corpul didactic dar și pentru elevi. Studiul arhivelor școlilor satești din Câmpia Buzăului scoate la iveală amploarea ofensivei culturale a regimului

¹¹⁸ *Ibidem*.

¹¹⁹ D.P., interviuri Gheorghe Miu (Pogoanele).

¹²⁰ Liceul Tehnologic Smeeni, Registrul PV – Școala profesională agroindustrială: 115.

¹²¹ S.J.A.N. Buzău, 16/1986-1989: 2.

comunist, îndreptată împotriva satului românesc tradițional, având drept scop transformarea școlii într-un vector de propagandă și ideologizare în societatea românească.

Referințe

- Kligman, Gail; Verdery, Katherine (2015) *Țăranii sub asediu. Colectivizarea agriculturii în România (1949-1962)*, Iași: Polirom.
- Tismăneanu, Vladimir, Dobrin, Dorin, Vasile, Cristian (editori) (2007) *Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România: Raport final*, București: Humanitas.
- Stoica, Relu (2005) *Istoria învățământului buzoian. Repere cronologice*, Pitești: Carminis.
- Nicolescu, Valeriu; Mateescu, Ilie (2012) *Smeeni-perla Bărăganului. Repere monografice*, Buzău: Editgraph.
- Nicolescu, Valeriu; Necula, Victor (2009) *Căldărăști(Trandafir). Satul Moromeșilor lui Marin Preda*, Buzău: Raluca.
- Nicolescu, Valeriu; Simache, Constantin, (2009) *Pogoanele- orașul din Câmpia Buzăului*, Buzău: Raluca.
- Miu, Gheorghe (2007) *Padina-cinci secole de istorie(1536-1962)*, Buzău: Omega.
- Materiale pentru cursurile serale de partid de la sate*, vol 1, București: P.M.R.
- Dobos, Danut, „Reforma învățământului: Decretul 175/1948”, *Arhivele Totalitarismului*, nr. 3/1995, p. 200-209.
- „Legea educației și învățământului nr. 28/1978”, *Buletinul oficial al RSR*, nr.113/1978.
- SJAN Buzău=Serviciul Județean al Arhivelor Naționale, fond „Sfatul Popular al comunei Udați”, fond „Sfatul Popular al comunei Smeeni”, fond „Comitetul Provizoriu al jud. Buzău”, fond „Sfatul Popular al comunei Pogoanele”, fond Organizația Pionierilor (1968-1989).
- Arhiva Șc. Gen. Padina, fond „Secretariat”, Registru de inspecții (1936-1949), fond Secretariat-Permanent, Caiet statistic 1965-1966, fond Registru de inspecții (1966-2010), Sc. gen.Pădureni.
- Arhiva ISJ Buzău, fond Personal, fond „Documente privind situația localurilor de școli...”, fond Permanent – Registru de procese verbale al ședințelor cu directorii (1968-1989).
- Arhiva Lic. Teh. Smeeni, fond DSAPC. Sfatul Popular al Regiunii Ploiești, fond Secretariat, Registru de procese verbale- Școala profesionala agroindustrială.
- Arhiva Primăriei Padina, fond Urbanism.
- Arhiva Șc.gen. Smeeni, fond Secretariat- Dări de seamă statistice (1962-1964).
- Arhiva Liceului Teoretic Pogoanele, fond Școala generală nr.3, Registru de procese verbale (1968-1989), fond Secretariat.
- D.J.S. Buzău= Direcția Județeană de Statistică Buzău, fond Caietul statistic al comunei Pogoanele(1967), D.J.S. Buzău, Pașaportul statistic al comunei Padina (1959-1965): 31; Caietul statistic al comunei Padina (1967): 62; Caietul statistic al comunei Padina (1977): 163; Caietul statistic al comunei Padina (1987): 62; D.J.S. Buzău, Pașaportul statistic al comunei Smeeni (1959-1965): 62; Caietul statistic al comunei Smeeni (1987): 62.

Ediții online

- Giurescu, Dinu (2001) “Învățământul în România între anii 1948-1989. Disertație susținută cu ocazia ceremoniei de acordare a titlului de Doctor Honoris Causa al Universității din Craiova, 22 noiembrie 2001”, (accesat 30.12.2018, http://www.ucv.ro/pdf/international/informatii_generale/doctor_honoris/68.pdf).

Lista autorilor de interviuri și a persoanelor intervievate

GHEORGHE MIU (Pogoanele):

B.R. : data nașterii 25.03.1949/ 69 de ani, femeie, studii IP 3 Suceava/ Universitatea București, religia ortodoxă, profesia – profesor de Lb. română/„originea socială” – născută în Pogoanele într-o familie de țărani, ocupația principală – cadru didactic la Școala generală nr.2 Pogoanele.

D.P. : data nașterii 03.12.1949/ 70 de ani, femeie, studii IP 3 Galați/ Facultatea de Filologie, religia ortodoxă, profesia – profesor de Lb. română/„originea socială” – născută în comuna Traian, județul Brăila, într-o familie de țărani, ocupația principală – cadru didactic la școlile din Pogoanele.

P.Ct. : data nașterii 13.10.1936/ 82 de ani, bărbat, studii IP 3 Brașov, religia ortodoxă, profesia – profesor de Fizică-Chimie/„originea socială” – născut în comuna Florica, județul Buzău, tatăl său fiind factor poștal, ocupația principală – cadru didactic din 1964 la școlile din Pogoanele.

GHEORGHE MIU (Padina):

Gh.V. : data nașterii 03.07.1939/ 79 de ani, bărbat, studii – Universitatea București, religia ortodoxă, profesia – profesor de Matematică/„originea socială” – născut în Padina într-o familie de țărani, ocupația principală – cadru didactic din 1964 la Școala generală nr.1 Padina.

M.A. : data nașterii 18.04.1939/ 79 de ani, femeie, studii școala elementară cu 7 clase, religia ortodoxă, profesia – agricultor/„originea socială” – născută în Padina într-o familie de țărani, ocupația principală – țăran/ cooperator (1962-1989).